

Doç. Dr. Harun DEMİRBAŞ

İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

SAVUNMA SANAYİİ SÖZLEŞMELERİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
§ 1 SAVUNMA SANAYİİNE GENEL BAKIŞ.....	5
I. SAVUNMA SANAYİİ KAVRAMI.....	5
II. SAVUNMA SANAYİİ SÜJELERİ.....	7
A. Kamu Otoriteleri.....	9
1. Savunma Sanayii İcra Komitesi.....	9
2. Savunma Sanayii Başkanlığı.....	10
3. İhtiyaç Makamı.....	11
B. Tedarikçi Kurum ve Kuruluşlar.....	11
C. Sertifikasyon ve Test ve Değerlendirme Kuruluşları.....	13
III. SAVUNMA SANAYİİ HUKUKU.....	14
A. Genel Olarak.....	14
B. Anayasal Düzenlemeler.....	15
C. Kanunlar.....	16
1. 3238 sy. Savunma Sanayii İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun.....	16
2. 3833 sy. Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek	

Yıllara Sari Taahhütlere Girişilmesi Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanun.....	17
3. 5201 sy. Harp Araç gereçleri İle Silah, Mühimmat Ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun.....	18
4. 5202 sy. Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu	19
5. 3212 sy. Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanun	20
6. İlgili Diğer Kanunlar	21
D. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri.....	23
1. 7 sy. Savunma Sanayii Başkanlığı Hakkında Kararname	23
2. 758 sy. İçişleri Bakanlığı Tarafından Kamu İhale Kanunu m.3 “b” Bendi Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Kararname	23
3. 1548 sy. Millî Savunma Bakanlığı Tarafından Kamu İhale Kanunu m.3 “b” Bendi Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Kararname	24
4. 3373 sy. Savunma Sanayii Başkanlığı Tarafından Kamu İhale Kanunu m.3 “b” Bendi Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Kararname	25
E. Bakanlar Kurulu Kararları.....	25
1. 2010/41 sy. Bakanlar Kurulu Kararı	25
2. 2010/1091 sy. Bakanlar Kurulu Kararı	26
F. Yönetmelikler.....	26
1. 1993 tarihli Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Yapılacak Harcamalar İçin Verilen Avans ve Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik	26

2. 2007/11994 sy. Harp Araç gereçleri İle Silah,
Mühimmat ve Patlayıcı Malzeme Üreten Sanayi
Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Yönetmelik..... 28
3. 27601 sy. Savunma Sanayii Güvenliği Yönetmeliği..... 28

§ 2 SAVUNMA VE GÜVENLİK MAKAMLARI

TARAFINDAN YAPILAN MAL VE HİZMET ALIMINI İLE YAPIM İŞLERİNİN TÂBİ OLDUĞU USUL VE ESASLAR.....30

- I. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TARAFINDAN YAPILAN
MAL VE HİZMET ALIMLARI İLE YAPIM
İŞLERİNİN TÂBİ OLDUĞU USUL VE ESASLAR.....31
 - A. Genel Olarak31
 - B. İhale Öncesi Çalışmalar32
 - C. İhale Süreci.....35
 - D. Sözleşmenin Akdedilmesi..... 36
- II. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TARAFINDAN
YAPILAN MAL VE HİZMET ALIMLARI İLE YAPIM
İŞLERİNİN TÂBİ OLDUĞU USUL VE ESASLAR..... 38
 - A. Genel Olarak 38
 - B. İhale Öncesi Çalışmalar39
 - C. İhale Süreci.....41
 - D. Sözleşmenin Akdedilmesi.....41
- III. SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN
YAPILAN MAL VE HİZMET ALIMLARI İLE YAPIM
İŞLERİNİN TÂBİ OLDUĞU USUL VE ESASLAR.....43
 - A. Genel Olarak43
 - B. 3373 sy. Kararname Kapsamında Proje Kavramı.....45
 - C. Projenin Başlaması 46
 - D. Teklife Çağrı Dosyasının Hazırlanması..... 46
 - E. İhale Süreci.....47
 - F. Sözleşmenin Akdedilmesi..... 48
 - G. SSB'nin Taraf Olduğu Sözleşmelerde Söz Konusu
Olan Özel Durumlar 49

§ 3 SAVUNMA SANAYİİ SÖZLEŞMELERİNDE ÖNEM ARZ EDEN DURUMLAR.....	52
I. GENEL OLARAK.....	52
II. SAVUNMA SANAYİİ GÜVENLİĞİ.....	53
A. Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge, Malzeme Proje	53
B. Bilmesi Gereken Prensipleri ve Bilmesi Gereken Kişi	56
C. Kişi Güvenlik Belgesi ve Tesis Güvenlik Belgesi	57
D. Tesis Güvenliğinin Sağlanması	61
III. DEVLET MALI BİLGİ, BELGE, MALZEME, SÜREÇ VE TESİSİN KULLANILMASI	63
A. Devlet Malı Bilgi ve Belge	64
B. Devlet Malı Malzeme	65
C. Devlet Malı Teçhizat ve Tesis.....	66
IV. PLANLAR	66
V. EVRELER.....	68
VI. KURULLAR.....	69
VII. TEST VE DEĞERLENDİRMELER.....	69
§ 4 GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ	71
I. TANIM	71
II. AMAÇ VE KAPSAM.....	75
III. TARAFLAR.....	79
A. Gizli Bilgi Veren	79
B. Gizli Bilgi Alan	80
IV. GİZLİ BİLGİ KAVRAMI VE GİZLİ BİLGİNİN KAPSAMI 81	
A. Gizli Bilgi Kavramı.....	81
B. Gizli Bilgi Niteliğine Sahip Bilgilerin Sözleşme İle Kararlaştırılması	85
C. İşin Niteliği Gereği Gizli Bilgi Olduğu Kabul Edilen Bilgiler	87
D. İlgili Mevzuat Çerçevesinde Paylaşımı Yasaklanan ya da İzne tâbi Olan Gizli Bilgiler	88

V.	GİZLİ BİLGİ ALANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	89
A.	Bilginin Gizli Tutulması Yükümlülüğü.....	90
1.	Gizli Bilginin Amaca Uygun Biçimde Saklanması Yükümlülüğü	90
2.	Gizliliğin Sağlanması İçin Gerekli Önlemlerin Alınması Yükümlülüğü	92
3.	Gizli Bilgiyi Üçüncü Kişilerle Paylaşma Yasağı.....	93
B.	Gizli Bilgileri Yüklendiği Edimin İfası İçin Kullanma Yükümlülüğü	95
C.	Bilgi Verme Yükümlülüğü	97
D.	İade Yükümlülüğü	97
VI.	GİZLİLİK YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİ VE GİZLİ BİLGİ ALANIN SORUMLULUĞU	98
A.	Sorumluluğun Şartları.....	99
1.	Gizli Bilgi Alan Tarafın Eylemi	99
2.	Gizli Bilgi Alan Tarafın Kusuru	101
3.	Gizli Bilgi Alan Tarafın Eyleminin Hukuka Aykırılığı	103
4.	Gizli Bilgi Veren Tarafın Zarara Uğraması.....	106
5.	Eylem İle Zarar Arasındaki Nedensellik Bağı.....	107
B.	Gizli Bilgi Veren Tarafın Zararının Tazmini.....	108
C.	Tazminat Yükümlüsünün Sorumluya Rücu İmkânı.....	110
§ 5	SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA KURULAN SÖZLEŞMELER.....	111
I.	SAVUNMA SANAYİİ SÖZLEŞMESİ KAVRAMI.....	111
II.	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI ve SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI İLE İSTEKLİLER ARASINDAKİ SÖZLEŞMELERİN KURULMASI	114
A.	Yurt İçinden Tedarik.....	114
1.	Tarafları.....	115

a.	İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ya da Savunma Sanayii Başkanlığı.....	115
b.	Yüklenici	116
2.	UNSURLARI	117
a.	Mal, Hizmet ya da Yapım İşi	117
b.	Bedel.....	119
c.	Taraf İradelerinin Uyuşması	120
3.	Hukuki Niteliği	122
4.	Şekli.....	126
B.	Yurt Dışından Tedarik.....	129
III.	ÖZEL HUKUK KİŞİLERİ ARASINDA SÖZLEŞMELERİN KURULMASI.....	133
A.	Konusu.....	133
B.	Tarafları.....	134
1.	Genel Olarak	134
2.	Borçlu Tarafta Birden Fazla Kişinin Yer Alması.....	135
a.	Birden Fazla Yüklenicinin İşsahibine Farklı Sözleşmelerle Bağlı Olması.....	136
b.	Birden Fazla Yüklenicinin İş Birlikte Üstlenmesi (Konsorsiyum-Müşterek İş Ortaklığı).....	137
C.	UNSURLARI	140
1.	Mal, Hizmet ya da Yapım İşi.....	140
a.	Mal.....	140
b.	Hizmet.....	141
c.	Yapım İşi.....	142
2.	Bedel.....	142
3.	Tarafların Anlaşması.....	143
4.	Yasal Koşul: Milli Savunma Bakanlığı'nın İzninin Alınması	144
D.	Hukuki Niteliği	145

E. Şekli.....	146
1. Satış, Eser ve Vekâlet Niteliği Taşıyan Sözleşmeler Bakımından.....	146
2. Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakları Konu Alan Sözleşmeler Bakımından.....	147
3. Sınai Mülkiyet Haklarını Konu Alan Sözleşmeler Bakımından.....	149
§ 6 TARAFLARIN BORÇLARI.....	150
I. SATICININ, YÜKLENİCİNİN, VEKİLİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	150
A. Sözleşmenin Niteliğine Göre Asli Edim Yükümlülükleri: Satılanın Mülkiyetinin Nakli, Eser Meydana Getirme ve İşgörme.....	150
B. Savunma Sanayii Sözleşmelerinde Genel Olarak Kararlaştırılan Yükümlülükler	152
1. Planların Hazırlanması ve İfanın Planlar Çerçevesinde Yürütülmesi.....	152
a. Genel Olarak.....	152
b. Proje Yönetim Planı.....	154
c. Mühendislik Planı.....	157
d. Yazılım ve Donanım Geliştirme Planı	157
e. Proje Uygulama Takvimi.....	158
f. Personel Planı.....	159
g. Alt Yüklenici Yönetimi Planı	160
h. Tedarik Planı.....	161
i. Konfigürasyon Yönetim Planı	161
j. Kalite Yönetim Planı.....	163
k. Test ve Değerlendirme Ana Planı.....	165
l. Bakım ve Onarım Planı.....	165
m. Eğitim Planı.....	166
2. İzin ve Belgelerin Alınması.....	167

a.	Kontrolle Tâbi Listede Yer Alan Ürünlerin Üretim İzni, Yurt İçi Satış, İthalat ve İhracat İzinleri	167
b.	Kişi Güvenlik Belgesi, Kuruluş İzin Belgesi ve Tesis Güvenlik Belgeleri	168
c.	Kodlandırma Belgesi.....	169
d.	Sertifikasyon	170
3.	Gizliliğin Sağlanması.....	170
4.	Belge-Rapor Düzenlenmesi	171
a.	Uygunluk Belgesi	171
b.	Garanti Belgesi.....	172
c.	Garanti Durum Raporu.....	173
5.	Çeşitli Bildirim Yükümlülükleri	173
6.	Ürünü Denetime ya da Test ve Değerlendirmeye Hazır Bulundurma	174
7.	Destek, Kalibrasyon, Ölçüm ve Test Ekipmanı ve Yedek Parça Teslimi.....	175
8.	Vergi, Resim, Harç vb. Kamusal Mali Yükümlülükler İle Sözleşme Masraflarının Ödenmesi.....	175
9.	Sözleşme Gereğince Oluşturulacak Kurullara Temsilci Atama	176
10.	Fikri ve Sınai Hakların Devri ya da Kullandırılması...176	
11.	Teknik Veri Paketinin Sunulması	180
12.	Teknik Bakım Hizmeti ve Eğitim Verme	181
13.	Rekabet Etmeme	183
II.	ALICININ, İŞSAHİBİNİN, VEKÂLET VERENİN BORÇLARI	186
A.	Asli Edim Yükümlülüğü: Sözleşme Bedelini Ödeme	186
B.	Diğer Yükümlülükler	187
1.	Doküman Veri İstek Listesinin Verilmesi.....	187
2.	Bilgi, Belge, Süreç, Tesis ve Mal Teslimi.....	188

3. Belge Düzenlenmesi.....	190
a. Kabul Belgesi.....	190
b. Geçici ve Kesin Kabul Tutanağı.....	190
4. Sözleşme Gereğince Oluşturulacak Kurullara Görevli ya da Temsilci Atama	191
§ 7 SAVUNMA SANAYİİ SÖZLEŞMELERİNDE ÖZELLİK ARZ EDEN İFA ENGELLERİ	192
I. GENEL OLARAK.....	192
II. İMKÂNSIZLIK.....	193
A. Sözleşmenin Kurulması Sırasındaki Objektif İmkânsızlık.....	193
B. İfa İmkânsızlığı.....	194
III. BORÇLU TEMERRÜDÜ	197
IV. İŞLEM TEMELİNİN ÇÖKMESİ.....	200
V. AYIPTAN SORUMLULUK.....	205
VI. ZAPTTAN SORUMLULUK	209
§ 8 SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ	211
I. SÖZLEŞMENİN KENDİLİĞİNDEN SONA ERMESİ.....	211
A. Sözleşme Süresinin Sona Ermesi.....	211
B. Taraflardan Birinin Ölümü, Fiil Ehliyetini Kaybı, İflası ya da Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi.....	212
C. Sözleşme Konusu Mal Üzerinde Üçüncü Kişilerin Hakkının Bulunması.....	215
D. Bozucu Koşulun Gerçekleşmesi.....	216
II. SÖZLEŞMENİN HUKUKİ İŞLEMLE SONA ERMESİ.....	217
A. Tarafların Anlaşması (İkale) İle Sona Erme.....	217
B. Tek Taraflı Hukuki İşleme Sona Erme	218
1. İrade Bozukluğu Sebebiyle Sözleşmenin İptali	218
2. Satış Sözleşmesine Özgü Sona Erme Halleri.....	219
3. Eser Sözleşmesine Özgü Sona Erme Halleri	221
4. Vekâlet Sözleşmesine Özgü Sona Erme Halleri.....	224

5. Savunma Sanayii Sözleşmelerinin Fesihle Sona Ermesi	224
a. Olağan Fesih	225
b. Olağanüstü Fesih	226
SONUÇ	229
KAYNAKÇA	239